

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Bekir Bozdağ** tarafından Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Av. Abdullah Koç

HDP Ağrı Milletvekili

Diyarbakır Barosu İnsan Hakları Merkezi Cezaevleri İzleme Komisyonu, 2021 yılı içerisinde cezaevlerinde gerçekleşen hak ihlallerinin tespitlerini içeren bir rapor hazırladı. Oluşturulan rapor, geçtiğimiz günlerde düzenlenen basın toplantısında kamuoyuyla paylaşıldı. Toplantıda hazırladıkları rapora dair konuşan komisyon üyesi Avukat Gizem Miran, ülkede hak ihlallerinin en yoğun yaşandığı yerlerden birinin cezaevleri olduğunu ifade etti. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü'nün 30 Ekim'de yayımladığı rapora değinen Av. Miran, bu rapora göre; cezaevlerinde 246 bin 585'i erkek, 9 bin 780'ü kadın, 585'ü çocuk 256 bin 950 hükümlü, yine 35 bin 602'si erkek, 1 bin 810'u kadın, 1 bin 392'si çocuk 38 bin 804 tutuklu mahpus olmak üzere toplamda 295 bin 754 kişinin hapisanelerde tutulduğuna dikkat çekti.

Komisyon üyesi Miran, cezaevlerinin “işkence mekânları” haline geldiğini de söyledi. Miran, “Sivil toplum örgütlerinin ihlallerin tespitine dair raporlama çalışmaları ve bu ihlallerin kamuoyu ile paylaşılmasına rağmen hapisanelerdeki mevcut gerçeklik değişmemiştir. Ülke hapisanelerinde halen yoğun olarak ölümler, sevk ve sürgünler, işkence ve kötü muamele, tecrit ve izolasyon, ailelerle görüş engelleri, haberleşme haklarının engellenmesi, disiplin soruşturmaları, hasta mahpusların hapisanede tutulması gibi çok sayıda hak ihlali yaşanmaktadır” dedi. Ceza infaz kurumlarında yaşanan hak ihlallerine değinen Miran, en çok sağlık hakkına erişimin engellenmesi, savunma hakkının engellenmesi, cezaevlerinin fiziki şartlarından ve cezaevi idaresinden kaynaklanan ihlaller, dilekçe, iletişim ve haberleşme hakkına ilişkin ihlaller, kötü muamele, işkence ve diğer konulara ilişkin ihlaller, mahpus yakınlarının yaşadıkları, çocuk mahpusların ve kadın mahpusların yaşadığı hak ihlalleri ile karşılaştığını kaydetti.

Bu bağlamda;

1. Cezaevlerinde, uluslararası standartlar, sözleşmeler ve protokoller gereği sağlık hizmeti sunumunun toplumun her kesimine olduğu gibi özgürlüğü kısıtlanmış bireylerde eşit bir şekilde uygulanması için etkili, yeterli ve kapsamlı çalışmalar ve düzenlemeler yapılacak mıdır?

2. Sağlık hizmetlerinin eşit, nitelikli ve herkesin ulaşabileceği bir şekilde sunumunun sağlanması ödevi çerçevesinde cezaevlerindeki sağlık hizmetlerinin de genel toplumsal sağlık sistemiyle yakın ilişki içinde, ulusal sağlık sistemiyle entegre ve uyum içinde örgütlenmesine ilişkin düzenlemelerin yapılmama gerekçesi nedir?
3. Mahpusların tedavilerinin düzenli bir şekilde uygun koşullarda yapılması sağlanacak mıdır? Tedavisi yapılmayan hasta mahpusların hekime ve sağlık birimlerine ulaşmada hızlı ve etkin bir şekilde hareket edecek kurumsal mekanizmaların oluşturulmama nedeni nedir?
4. Hasta mahpuslarla ilgili acil durumlarda sağlık hizmetinin gecikmeksizin gerekli tedbirlerle yerine getirilmeme gerekçesi nedir? Acil durumlarda tedavi hizmetleri, kişinin onurunu zedelemeyecek şekilde sağlanacak mıdır? Kronik, ağır, terminal dönem hasta mahpuslar için erken tanı, tedavi süreçlerinin sürekliliği, düzenli olarak izlenme amacıyla gerekli sağlık tedbirleri ve olanakları sağlanacak mıdır?
5. Mahpusların tedavi ve kalan yaşam süreçlerinin hastanelerin mahkûm koşullarında geçirilmemesi ve yakınlarıyla son dönem temasların sınırlandırılmaması için gerekli düzenlemeler ve tedbirler ne zaman alınacaktır?
6. Hasta mahpuslar yönünden infazın ertelenmesi koşulu ibaresinin, 'Maruz kaldığı ağır bir hastalık veya engellilik nedeniyle ceza infaz kurumu koşullarında hayatını yalnız idame ettiremeyen' şeklinde değiştirilmesi amacıyla Bakanlığınız herhangi bir girişimde bulunacak mıdır?
7. Hasta mahpuslarla ilgili polis-jandarma-cezaevi değerlendirmesine başvurma uygulanmasından vazgeçilmesi için herhangi bir girişimde bulunacak mısınız? Sağlık sebebiyle infazın ertelenmesi kararlarında Cumhuriyet Savcılarının takdir yetkisine sahip olmasının nedeni nedir?
8. Kadın mahpuslar, çocuk mahpuslar hasta mahpuslar, LGBTİ+ mahpuslar, engelli mahpuslar, yaşlı mahpuslar gibi özel ihtiyaçları bulunan mahpuslara İnfaz Kurumlarında uygun koşulların sağlanması amacıyla ne gibi çözüm önerilerinde bulunacaksınız?
9. Cezaevlerinde kötü muamele, işkence yasağına ve yaşam hakkı ihlallerine yönelik iddialara karşı adli ve idari soruşturmaların şeffaf ve etkin yürütülmeme gerekçesi nedir?
10. Mahpusların ailelerinden kilometrelerce uzak hapisanelerde tutulması hem kendilerine yönelik hem de ailelerine yönelik bir dizi hak ihlalini beraberinde getirdiği bilinmekte midir? Aile ve mahpus yakınlarının mahpusları ziyaret etmek için uzun yollar gelmek zorunda olması sebebiyle ziyaretlerini asgariye indirmek durumunda kaldıkları bilinmekte midir? Hasta ve yaşlı mahpusların, ailelerinin yaşadıkları şehirlerdeki hapisanelere sevk olabilmeleri amacıyla herhangi bir düzenleme yapılacak mıdır?
11. İsteğe bağlı sevk başvuruları farklı gerekçelerle olumsuz sonuçlanan mahpusların talepleri dışında gerçekleştirilen zorunlu sevk uygulamasına AİHM'nin yakın zamanda bu uygulamayı sözleşmeye aykırı bulan kararına rağmen son verilmeme nedeni nedir?
12. Hapisanelerde denetimin ve şeffaflığın önemli ve en etkili unsuru olan Baroların ve Sivil Toplum Örgütlerinin hapisaneleri etkin bir şekilde ziyaretlerinin önüne engel konulma gerekçesi nedir? Avukat ve mahpus görüşmelerindeki ihlallerin giderilmesi amacıyla ilgili mevzuatta herhangi bir düzenleme yapılacak mıdır?